

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет України
“Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського”
Фізико-технічний інститут

КРИПТОГРАФІЯ
КОМП’ЮТЕРНИЙ ПРАКТИКУМ №1
Експериментальна оцінка ентропії на символ джерела
відкритого тексту

Виконав:
Семенов Олексій ФБ-05

Київ – 2022

Мета роботи

Засвоєння понять ентропії на символ джерела та його надлишковості, вивчення та порівняння різних моделей джерела відкритого тексту для наближеного визначення ентропії, набуття практичних навичок щодо оцінки ентропії на символ джерела.

Порядок виконання роботи

0. Уважно прочитати методичні вказівки до виконання комп'ютерного практикуму.
1. Написати програми для підрахунку частот букв і частот біграм в тексті, а також підрахунку ${}_1H$ та ${}_2H$ за безпосереднім означенням. Підрахувати частоти букв та біграм, а також значення ${}_1H$ та ${}_2H$ на довільно обраному тексті російською мовою достатньої довжини (щонайменше 1Мб), де імовірності замінити відповідними частотами. Також одержати значення ${}_1H$ та ${}_2H$ на тому ж тексті, в якому вилучено всі пробіли.
2. За допомогою програми CoolPinkProgram оцінити значення ${}_{(10)}H$, ${}_{(20)}H$, ${}_{(30)}H$.
3. Використовуючи отримані значення ентропії, оцінити надлишковість російської мови в різних моделях джерела.

Хід роботи

До початку роботи над лабораторною, було ознайомлено з теоретичними відомостями з методички. Для більш наглядного сприйняття пробілів у тексті, їх було замінено на “_”.

В якості тексту для експериментів, під час виконанням роботи, була задіяна книга “Ренегат” на російській мові. Її, зміст знаходиться у файлі “Havelok_Renegat.txt”. Копія з пробілами — “2.txt”. Копія без пробілів — “3.txt”

Аналіз тексту з пробілами

Частота літер:

_ --- 0.1725377292	Ы --- 0.0170908548
о --- 0.0911517439	Ь --- 0.0158922875
е --- 0.0730613057	З --- 0.0143812532
а --- 0.0643184489	Г --- 0.0136677093
н --- 0.0572622919	б --- 0.0133334784
т --- 0.0546226456	ч --- 0.0121069290
и --- 0.0501050884	Ю --- 0.0107435781
с --- 0.0437111748	ж --- 0.0093398086
в --- 0.0367949284	й --- 0.0085578639
р --- 0.0350802465	х --- 0.0075163074
л --- 0.0320659507	ш --- 0.0074556794
м --- 0.0278033417	щ --- 0.0039439238
к --- 0.0261679424	ц --- 0.0022370147
д --- 0.0253875523	э --- 0.0020846677
у --- 0.0245107793	ф --- 0.0006731254
я --- 0.0234085949	ъ --- 0.0002114204
п --- 0.0227712244	ё --- 0.0000031091

H1 : 4.369264120814455

R1 : 0.14117031275640213

Частота біграм без перехресного:

_о --- 0.0184673326
о_ --- 0.0166127564
е_ --- 0.0146124126
_е --- 0.0125922634
и_ --- 0.0124100538
_н --- 0.0120068162
а_ --- 0.0118966983
н_ --- 0.0117643983
т_ --- 0.0114332523
_а --- 0.0107376872

H2 : 4.157817311278825

R2 : 0.17575486512389804

Частота перехресних біграм:

о_ --- 0.0205709820
е_ --- 0.0182549074
_н --- 0.0176395024
я_ --- 0.0163011150
_п --- 0.0153629782
и_ --- 0.0150497387
а_ --- 0.0142144331
_с --- 0.0139407439
_в --- 0.0138980294
то --- 0.0123270854

H2: 3.9917693051821703

R2: 0.21537130987651232

Аналіз тексту без пробілів

Частота літер:

о --- 0.1101581874
е --- 0.0882956339
а --- 0.0777297663
н --- 0.0692022995
т --- 0.0660122492
и --- 0.0605527166
с --- 0.0528255805
в --- 0.0444671977
р --- 0.0423949801
л --- 0.0387521605
м --- 0.0336007365
к --- 0.0316243331
д --- 0.0306812204
у --- 0.0296216277
я --- 0.0282896220
п --- 0.0275193507
ы --- 0.0206545427

H2: 4.478496503560943

R2: 0.11218346592424489

ь --- 0.0192060570
з --- 0.0173799504
г --- 0.0165176223
б --- 0.0161136996
ч --- 0.0146313970
ю --- 0.0129837679
ж --- 0.0112872924
й --- 0.0103423010
х --- 0.0090835650
ш --- 0.0090102953
щ --- 0.0047662884
ц --- 0.0027034643
э --- 0.0025193507
ф --- 0.0008134816
ъ --- 0.0002555046
ё --- 0.0000037574

Частота біграм без перехресними:

то --- 0.0106001844
но --- 0.0096068290
не --- 0.0095729325
ен --- 0.0093921513
он --- 0.0092038375
оо --- 0.0086398376
ет --- 0.0083018143
от --- 0.0081323319
ат --- 0.0074252135
по --- 0.0072755040

H2 : 4.384278742919081
R2 : 0.13086118190212426

Частота біграм перехресних:

то --- 0.0156249706
но --- 0.0145557453
не --- 0.0132892113
ст --- 0.0126972852
на --- 0.0116881921
ен --- 0.0110680790
ет --- 0.0110492877
по --- 0.0105381642
от --- 0.0094369937
ос --- 0.0089540571

H2: 4.157817311278825
R2: 0.17575486512389793

Перейдем до CoolPinkProgram

